

מסורת הש"ס

(א) [פי' כמו ספר ע"י ערך ערך סר ב], (ב) [אחלף], (ג) [גיר' הערוך ע' צי קטר פי' היה קושר מתורו בנדק], (ד) [נדרכות יט:] שנוצת ל: סנהדרין פב, (ה) [וימא נג], (ו) [ימא נא:], (ז) בדרות לא:, (ח) [ב'צ' טו:], (ט) [ג'י ע"י והלפ"ש א"ר אלף נר הכנף כל המשגר וכו'], (י) [צ"ל אלעזר], (יא) [חולין: א:] צ"ל והא',

תורה אור השלם

- אין בקבוק ואין בקבוק ואין צעה לנגד יי' משלי כ א
- ותנו בני אהרן הכהן אש על המזבח וערכו עצים על האש:
- ורקא א: ויען אלהיהו בן ברכאל הבחי ויאמר צעיר אני לימים ואהם ישישים על בן זחלתי ואיקרא ממות דעי אתכם: איוב לב ו
- מזי רעב ולחמי רשף וקטב מירי וטון בהמות אשליח עם עמ המה וכלי עפר: דברים לב כ
- בלבי צפנתי אמרתך למען לא אהטא לך:
- בשרתי צדק בקהל רב הזה שפתי לא אקבל יי' אתה ידעת:
- וגם עיקר התאיר היה בתן קלוד:
- שמואל ב כ כו ויהי רעב בימי דוד שלש שנים שנה אחרי שנה ויבקש דוד את פני יי' ויאמר יי' אל ישאל ה' את מורת חכמה וכבוד ותצונה ויועץ עומדת כנגד חילול השם: צפניו אסור. להורות ומייב מיתה צדי שמים והא דרבא לאו לאפרושי מאיסור קאי אלא על הבא לישאל: צפניו הוה. והאי דקמתי רחוק ממנו שהיה רחוק מקומו ממקום רבו שלם פרסאות ומיהו כי אורי קמתי אורי: והא רחוק ממנו קאמר. ואי הוראה לאו רחוק ממנו הוא מאי אתא רבי יוחנן לאשמועינן: צנפתי אפרסן. כנסתי דברי מלהורות במקום שאהא חוטא עליהן: צדק. דברי תורה: עירא היאירי. רבו הוה כדמתיב היה כהן לדוד רב לדוד: מורידין אוסו מגדולתו. לעיל קאי אדועירי צמורה הלכה צפני רבו: אם אחי אלף זוס. דחלק כבוד למשה דכתיב אשר לוה ה' את משה [צמדצר לא] והורה הלכות גיעול אך את הזהב: איענא. לירד מגדולה שפסקו לו מקמי הכי: דכסיב ולפני אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו. שהיה עמדי יהושע להיות נריך לישאל דבר הלכה מאלעזר: ולא אשכחן. לאחר מיתת משה דאינטריך ליה יהושע לאלעזר לשאל כלום: מוסיב. משיב דבר מורה הלכה: לשאל למיתה: נלאס. ראוייס הס לכך דהוי ליה כמורה הלכה: וכמצי

חרסא. שם העיר: דארגו. שם הא"ש שצנאה והוה אמגושי כך ראיתי בתשובת הגאונים: פר סנינא. בדק סכין לטבח ולא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם ונמלא רצינא נוטל לו עטרת כבוד העיר ורב אשי רבו צמתא מחסיא הוה והיא

מצבל: דהא **ר**ב **ה**מנונא **א**ורי **ב**חרתא **ד**ארגו. הואיל ולא היה רבו הוריתי צמתא מחסיא שהיא מקומך: תלמיד חצר. חכם כמוהו אלא שלמד ממנו דבר אחד או יותר: לנפשיה. בודק סכין לשחוט בו הוא עצמו צהמה שלו ואין נריך להראות לרבו: למחוזא. אמריה דרבא: אנה מיונן זבינא. כי אכילנא מנאי צישרא צדמי אלא זצין לה מינך הלכך לאו לנפשיא אלא כשאר טבחא הוית לי: עגלא פילתא. גדל שליש וזו הוא עומד צעיקר טעם צשרו כדתנן (צ"מ דף סח.) ומגדלין אותן עד שיהו משולשין ואמרין נמי (שם דף טט.) מותר שליש צשכך אלמא אורחיה עד שליש. ל"א שליש לצטן **ו** וקשה לי הא דאמר בעלמא (סנהדרין דף טז:) רב חנינא ורב אושעיא הוו עסקי צספר יצירה וכל מעלי שבתא איצרי להו עגלא מילתא דהתם מאי שליש לצטן איכא הא לא היה צצטן מעולם: לא יחוש לסנא. לרב אחא בר יעקב וצתמיהה קאמר: **דאחסילו** **כ**נצודו. מחלח שאלמר לו דניחוש לסנא והתחילו לדבר צצודו לא היה לו לנולד צצדרי: **ואצ"א** **ש**אני **ר**ב **א**חא **ב**ר **י**עקב **ד**מפליג. הכה מאלה היה זקן וחסד: **ולאפרושי** **מ**איסורא. ראה תלמיד אדם רואה לעבור עזירה ורבו שם ושומק מותר לתלמיד לקפוץ ולגעור: **צ**נינא. בנדק. ואין משתמשין צאילן משום שבות: **אמר** **ל**יש. רצינא לרב אשי הא מילתא דעמידת קמן השתא מיהו אפקירותא חוטא או לא: **אין חכמה וגו'**. אין מורת חכמה וכבוד ותצונה ויועץ עומדת כנגד חילול השם: **צפניו אסור**. להורות ומייב מיתה צדי שמים והא דרבא לאו לאפרושי מאיסור קאי אלא על הבא לישאל: **צפניו הוה**. והאי דקמתי רחוק ממנו שהיה רחוק מקומו ממקום רבו שלם פרסאות ומיהו כי אורי קמתי אורי: והא רחוק ממנו קאמר. ואי הוראה לאו רחוק ממנו הוא מאי אתא רבי יוחנן לאשמועינן: **צנפתי אפרסן**. כנסתי דברי מלהורות במקום שאהא חוטא עליהן: **צדק**. דברי תורה: **עירא היאירי**. רבו הוה כדמתיב היה כהן לדוד רב לדוד: **מורידין אוסו מגדולתו**. לעיל קאי אדועירי צמורה הלכה צפני רבו: אם אחי אלף זוס. דחלק כבוד למשה דכתיב אשר לוה ה' את משה [צמדצר לא] והורה הלכות גיעול אך את הזהב: **איענא**. לירד מגדולה שפסקו לו מקמי הכי: **דכסיב ולפני אלעזר הכהן יעמוד ושאל לו**. שהיה עמדי יהושע להיות נריך לישאל דבר הלכה מאלעזר: **ולא אשכחן**. לאחר מיתת משה דאינטריך ליה יהושע לאלעזר לשאל כלום: **מוסיב**. משיב דבר מורה הלכה: לשאל למיתה: **נלאס**. ראוייס הס לכך דהוי ליה כמורה הלכה: וכמצי

הדר פרק ששי עירובין

סג.

רב **ה**מנונא **א**ורי **ב**חרתא **ד**ארגו. מרי רב המנונא הוו חד שהיה תלמידו של רב חסדא כדמשמע הלא וצפרק קמא דקדושין (דף כה.) גבי סבי דמוניא דאמר ליה רב חסדא לרב המנונא זיל ננעיניהו ועוד היה אחר שהיה תלמידו של רב דלעיל צפרק כינא מעצרין (דף נד.) דאמר ליה רב לרב המנונא צרי מדלית לך אוטיב לך:

מאי **ד**רוש **ו**נתנו **ב**ני **א**הרן **ה**כהן **א**ש **ע**ל **ה**מזבח **א**ע"פ **ש**האש **י**ורדת **מ**ן **ה**שמים **מ**צוה **ל**הביא **מ**ן **ה**הדיוט. לכאורה משמע שהקטרם שהקטירו על מזבח החילון היה והוראם שעה היתה כדאשכחנא צקטרם של נשאים כדאמרין צשילאי התכלת (מנחות דף נ:.) דלי על מזבח הפנימי הקטירו מאי שייכא אותה דרשא לשם והא לא היה יורד אש על מזבח הפנימי לשם קטרם דהא קי"ל צפרק אמר להן הממונה (יומא דף לג.) דמערכה שניה שעל מזבח החילון לקטרם מיהו צמורת כהנים משמע שלנית קדשי הקדשים נכנסו להקטיר ולשם נשרפו ול"ע: **ב**ל **ה**נותן **מ**תנותיו **ל**ביתן **א**חד **ב**ו'. הא דקרי ליה עירא היאירי אף על פי שהיה כהן שמה אציו מלחין ואמו ממנשה כדאמר צמגילה (דף יב:) אציו מצנימין ואמו מיהודה ופשטיה דקרא כהן לדוד לאו כהן ממנש הוא אלא שר כמו דאמר וצני דוד כהנים היו (שמואל ב ח:.) **מ**ביא **ר**עב **ע**וֹרֵם. ואף על גב דכתיב **ו** על שאלו ועל צית הדמים הא והא גרס וקמוכין דקשר: מני

רבינא הוה יתיב קמיה דרב אשי חזייה לההוא גברא דקא **א**סר ליה לחמריה ביצינתא בשבתא רמא ביה קלא ולא אשגח ביה א"ל ליהוי האי גברא בשמתא א"ל כי האי גוונא מי מתחזא כאפקרותא אמר ליה **א**ין חכמה ואין תבונה ואין עצה לנגד ה' **א** כל מקום שיש בו חילול השם אין חולקין כבוד לרב אמר רבא **א**סור וחייב מיתה שלא בפניו אסור ואין חייב מיתה ושלא בפניו לא והא תניא **א** ר"א **א** אומר לא מתו בני אהרן עד שהורו הלכה בפני משה רבן מאי דרוש **א** ונתנו בני אהרן הכהן אש על המזבח אמרו **א** אף על פי שהאש יורדת מן השמים מצוה להביא מן ההדיוט ותלמיד אחד היה לו לרבי אליעזר שהורה הלכה בפניו אמר רבי אליעזר לאימא שלום אשתו תמיה אני אם יוציא זה שנתו ולא הוציא שנתו אמרה לו נביא אתה אמר לה לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא כך מקובלני **א** כל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן אותו תלמיד יהודה בן גוריא שמו והיה רחוק ממנו שלש פרסאות בפניו הוה והא רחוק ממנו שלש פרסאות קאמר וליטעמיך **א** שמו ושם אביו למה אלא שלא תאמר משל היה אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן כל המורה הלכה בפני רבו ראוי להכישו נחש שנאמר **א** ויען אליהוא בן ברכאל הבחי ויאמר צעיר אני לימים וגו' על בן זחלתי **א** ובתיב **א** עם חמת זוחלי עפר זעירי אמר רבי חנינא נקרא חוטא שנאמר **ב**לבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך רב המנונא רמי כתיב בלבי צפנתי אמרתך ובתיב **א** בשרתי צדק בקהל רב לא קשיא כאן בזמן שעירא היאירי קיים כאן בזמן שאין עירא היאירי קיים אמר רבי אבא בר **א** זבדא **א** כל הנותן מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם שנאמר **א** עירא היאירי היה כהן לדוד **א** לדוד הוא דהוה כהן לכו"ע לא אלא שהיה משגר לו מתנותיו ובתיב בתריה **א** ויהי רעב בימי דוד ר' **א** אליעזר אומר מורידין אותו מגדולתו שנאמר **א** ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא וגו' **א**ע"ג דאמר להו לאחי אבא צוה ואותי לא צוה אפ"ה איענש דכתיב **א** ולפני אלעזר הכהן יעמוד **א** ולא אשכחן דאיצטרך ליה יהושע א"ר לוי כל דמותיב מלה קמיה רביה אויל לשאול בלא ולד שנאמר **א** ויען יהושע בן נון משרת משה מבחוריו ויאמר אדוני משה בלאם ובתיב

שהורה הלכה בפני רבו ולא הוציא שבתו. וא"ר אליעזר כל תלמיד המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה, וראוי להכישו נחש כו'. ונקרא חוטא, שנאמר בלבי צפנתי אמרתך למען לא אחטא לך. כל המשגר את מתנותיו לכהן אחד מביא רעב לעולם, שגא' וגם עירא היאירי היה כהן לדוד. ר' אליעזר אומר המורה הלכה בפני רבו מורידין אותו מגדולתו. שנאמר ויאמר אלעזר הכהן אל אנשי הצבא הבאים למלחמה זאת חקת כו'. כל דמותיב מלה באנפי רביה אויל לשאול בלא ולד, שנאמר ויען יהושע בן נון משרת משה וכו', בלאם הטיל עליהן צורכי צבור והן כלין מאליהן.

עין משפט ונר מצוה

ח א טור יו"ד סי' רנב:
ב ב ג ד טו"ע שם סעיף ד בהג"ה:
ה ה מ"י פ"ה מהל' מ"ט ה"ג וטו"ע שם סעי' יא:
ו ו מ"י שם הלכה ב וטו"ע שם ס"ד:
ז ז מ"י פ"ב מהלכות תמידין הלכה א סמג עשין קכא:
ח ח שו"ע י"ד סימן רמ סעיף ט:

גליון הש"ס

נמרא צורבא מרבנן חזי לנפשיה. עיין ברכות דף לא ע"א מו"י ד"ה דהא. וצ"ש סוף פ"ב דנגעים: שם ולא אשכחן דאצטרך ליה יהושע. ע"י סנהדרין דף נט. מו"י ד"ה מה מחלה:

מוסף רש"י

מצוה להביא מן ההדיוט. ולע"פ שהורו כראי, נענשו שלא נטלו רשות (ויחא נג).

רב ניסים גאון

רבינא סר סכינא בבבל. ברוך הסכין לטבח בבבל. שמה יהיה בה פגם והרגום פוקד מסער. וכן דרכו שללשון חכמים שמחשבת את העיין והחיות. ואומר סר סכינא, כלומר סער סכינא, ואומרין שווא כלומר שעותא, (ושווא) (ושורא) במקם שחא. וכלה רבות. ובפרק הכל שוחטין אמרו אמר רב חסדא מניין לברייתא סכין מן הורה שנאמר וישחטם בזה ואכלתם. פשיטא דכי נקבה טרפה בעיא בדיקה. בדיקת חכם קאמרין כול'. ואמרין האי טבחא דלא סר סכינא משמתינן ליה. והתם במשכתא דיום טוב בפרק [אין צידן] אמר אביעאי להו מהו להרואה סכין לחכם ביום טוב, רבי מרי בריה דרב ביטנא שארי ורבנן אסרי, אמר רבי יוסף ותי"ח, רואה לעצמו ומשאלה לאחרים.

רבינו חננאל (המשך)

שפיר דמי. כי הא דרבינא הוה יתיב קמיה דרב אשי, חזא לההוא גברא דהוה קא אסר חמורא כצינא. פי' בדיקל כדתנן ציני הר הברול כשירות והן אילני תמרים. היה קושיו רבי חמורא בשבת. א"ל רבינא ליהוי ההוא גברא בשמתא, א"ל רבינא לרב אשי כי האי גוונא מתחזא כאפקירותא אי לא. א"ל לא, אין חכמה ואין עצה ואין תבונה לנגד ה', כל מקום שיש חילול השם אין חולקין כבוד לרב. אמר רב בפניו אסור וחייב מיתה שלא בפניו אסור ואינו חייב מיתה. ולא מתו שני בני אהרן אלא מפני שהורו הלכה בפני משה רבן, ותלמיד יהוה בן גוריא אלעזר ויהודה לו ליהוי אלה

רב אשי אמאי עבדת הכי, כלומר אנא רבך. א"ל רבינא הא רב חסדא אורי בכפריה בשני דרב הונא, ורב המנונא אורי בארגו, פי' שם מקום, בשני דרב חסדא. א"ל רב אשי לא הורה איתמר, [א"ל איתמר אורי ואיתמר לא אורן], איתמר דאורי רב המנונא בשני דרב חסדא, מאי טעמא תלמיד חבר הוא גבי רב חסדא, אנא נמי גבי מר תלמיד חבר אנא. פי' מופלג. גדול בחכמה מופלג משאר חכמים. אמר רבא תלמיד חכם שרוצה לשחוט בביתו מה שיאכל, רואה הסכין ובודקו, אבל לבדוקו לטבח שישחט ויקנה ממנו לא. אמר רבא ולאפרושי מאיסורא אפילו בפני רבו